

Mariàngela Vilallonga Vives

En principi, la presentació de la senyora Mariàngela Vilallonga s'inscriu en una tradició de l'Institut, que data de la primera formada de membres de la Secció Filològica: que no hi manqui mai algun especialista en antiguitat clàssica. Una ullada a les llistes dels qui n'han format part palesa fins a quin punt la decisió presa l'any 1911 era encertada: hel·lenistes i llatinistes hi componen un veritable «tableau d'honneur», que en tot moment ha contribuït a reforçar el prestigi de la institució. Que ningú no cregui, emperò, que la sol·licitada presència de Mariàngela Vilallonga a l'Institut resta justificada per la seva especialitat de llatinista. No: com sempre, la nostra proposta d'avui compta amb un mèrit *afegit*, el qual, a l'hora de la veritat, s'ha convertit en el mèrit *principal*. Vull dir que Vilallonga ha sabut treure un gran partit de la seva formació en lletres clàssiques, en canalitzar-la vers un tema que incideix al mateix temps en la història de la cultura catalana, sota un aspecte que fins ara ha estat poc treballat: els humanistes de les terres de llengua catalana.

Però vegem, de moment, les dades que podem extreure del seu *curriculum vitae*. Aquestes dades palesen tant la seva vocació professional clara i precisa com la seva aplicació a les tres direccions més desitjables en qui viu com a graduat en lletres: la docència, la recerca i la projecció social. Cursà amb el màxim profit la carrera de filologia clàssica a la Universitat Autònoma de Barcelona, on es llicencià l'any 1974. També s'hi doctorà el 1983, després d'uns anys esmerçats en viatges a la cerca de materials per a la seva tesi doctoral i en la reflexió aprofundida sobre aquests materials. Es tractava d'una reflexió que es veuria projectada en la tesi sobre la vida i l'obra de Jeroni Pau, sens dubte el més prestigiós dels humanistes catalans. La tesi tenia el seu risc: ella hi obria un camí pràcticament no fressat, de manera que hi comprometia el futur d'un capítol inèdit en la història de la cultura catalana. Mariàngela Vilallonga se'n sortí com pocs haurien aconseguit de fer-ho.

L'obligament lenta elaboració de la tesi no li impedí de seguir l'escala ascendent del professorat, sempre a la Universitat de Girona. Més aviat li ho facilità. Aquesta corba, passant per la «titularitat» el 1987, culminà amb la Càtedra el 2003. És habitual que

l'ensenyament impliqui moltes i variades càrregues (en forma d'assessoraments, secretaries, comissions, etc.), de les quals s'ha deseixit amb eficàcia.

Però, reprement una insinuació feta abans, allò que més cal posar en relleu ací és què ha significat l'orientació de Mariàngela Vilallonga vers l'humanisme en les lletres catalanes, especialment en el tombant dels segles xv a xvi, un tombant molt estès tant ençà com enllà. Quan dic en les lletres catalanes, ho dic, com és corrent i obligat, referint-me al mateix temps als humanistes valencians i mallorquins. És sabut que els humanistes viuen en un món clos, dins el qual s'intercanviaven lletres elegants en llatí, sobretot amb els italians, els que més hi pesaven. Era un món fins ara molt poc estudiat i que, per això mateix, presentava enormes buits d'informació. Sens dubte per haver-ho encertat amb el tema de Jeroni Pau, ensems tan ben resolt i tan estimulant, Mariàngela Vilallonga s'ha tornat la primera especialista en la literatura llatina del Renaixement a casa nostra, sempre en íntima relació amb la literatura clàssica.

Però, com ja ho he insinuat en començar aquesta presentació, Vilallonga, tot romanent fidel al tema que l'ha consagrada com a especialista, no solament no ha desatès temes lligats a la seva vocació fonamental (com la delicada situació de l'ensenyament del llatí), sinó que també, eixamplant el seu camp propi d'interès, s'ha preocupat de qüestions que ella ha fet objecte d'una benefactora projecció social, molt ben rebuda entre persones de l'anomenada «cultura general». Ho palesen nombrosos articles en revistes i nombroses conferències en diverses poblacions. En ella conflueixen, doncs, dos vessants: la recerca seriosa i la divulgació intel·ligent. Així, Mariàngela Vilallonga és ensems un nom conegut en els medis (nacionals i internacionals) de la cultura llatina del Renaixement i un nom familiar en els medis cultivats de molts indrets, especialment de les terres gironines.

Text llegit pel senyor Joan Veny i Clar en el Ple del dia 13 de desembre de 2004 i preparat pel senyor Antoni M. Badia i Margarit